

Sygn. akt IX Ca 663/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Charukiewicz (spr.)
Sędziowie:	SO Krystyna Skiepmo SO Dorota Ciejek
Protokolant:	sekr. sądowy Agnieszka Najdrowska

po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2017 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa Aeroklubu (...) z siedzibą w W.

przeciwko Aeroklubowi (...) z siedzibą w G.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Giżycku

z dnia 13 kwietnia 2017 r., sygn. akt I C 1280/16,

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Krystyna Skiepmo Bożena Charukiewicz Dorota Ciejek

Sygn. akt IX Ca 663/17

UZASADNIENIE

Powód Aeroklub (...) w W. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego Aeroklubu (...) w G. kwoty 9.510 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i kosztami procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podniósł, że pozwany, jako członek powodowego związku, zobowiązany był do uiszczania składek członkowskich, określonych uchwałami Walnego Zgromadzenia Delegatów Aeroklubu (...), czego jednak nie czynił. Kwota dochodzona pozwem obejmuje zaległe składki miesięczne w kwocie 125 zł/mc za okres od grudnia 2013r. do maja 2016r. oraz jednorazową składkę w wysokości 360 zł/członka pozwanego przy przyjęciu, że liczba członków pozwanego Aeroklubu wynosi 16 osób.

Pozwany Aeroklub (...) w G. wniósł o oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu przyznał, że nie uiszczał składek członkowskich. Zakwestionował jednak możliwość dochodzenia przez powoda na drodze sądowej tych składek, gdyż jedyną sankcją nieuiszczania składek, przewidzianą w statucie powodowego Aeroklubu, jest wykluczenie z grona członków. Odmowa płacenia składek wynikała z protestu przeciwko działaniom zarządu powoda i chęci doprowadzenia władz statutowych powodowego związku do podjęcia działań w celu usunięcia pozwanego aeroklubu z listy członków Aeroklubu (...).

Wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2017 r. Sąd Rejonowy w Giżycku zasądził od pozwanego Aeroklubu (...) w G. na rzecz powoda Aeroklubu (...) w W. kwotę 9.150,00 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19.09.2016r. do dnia zapłaty. Oddalił powództwo w pozostałym zakresie. Zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 476 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że do dnia 29.06.2013r. pozwany Aeroklub (...) w G. pozostawał w strukturze powodowego Aeroklubu (...) w W. jako aeroklub regionalny. Nie był w związku z tym jednostką samodzielną. W dniu 29.06.2013r. XXXII Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Delegatów Aeroklubu (...), w wykonaniu przepisów ustawy z dnia 25.06.2010r. o sporcie (Dz.U. Nr 127, poz. 857 z późn. zm.) podjęło uchwałę nr (...), zgodnie z którą postanowiło usamodzielnic aerokluby regionalne, w tym pozwany Aeroklub (...) w G.. Jednocześnie uchwalono, że aerokluby regionalne stają się członkami zwyczajnymi Aeroklubu (...).

W dniu 28.09.2013r. XXXIII Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Delegatów Aeroklubu (...) podjęło uchwałę nr (...), w której określiło, że członkowie powodowego związku sportowego, tj. samodzielne stowarzyszenia takie jak pozwany, są obowiązani uiszczać składki członkowskie w formie miesięcznych rat do dnia 25 każdego miesiąca w wysokości uzależnionej od liczby własnych członków, a brak zapłaty powyższych składek członkowskich skutkować będzie naliczaniem odsetek ustawowych za zwłokę. Powyższą uchwałą ustalono też dodatkową, jednorazową składkę członkowską, przeznaczoną wyłącznie na spłatę istniejącego zadłużenia powodowego aeroklubu, określając wysokość tej dodatkowej składki na kwotę 360 zł od każdego członka zwyczajnego i wspierającego stowarzyszenia będącego członkiem powodowego aeroklubu.

W dniu 21.04.2016r. pozwany działając jako członek powodowego Aeroklubu (...) w W. złożył wniosek w trybie statutowym o zwołanie Nadzwyczajnego Kongresu Aeroklubu (...).

Pozwany nie uiszczył na rzecz powoda w okresie objętym pozwem żadnych składek członkowskich.

W ocenie Sądu Rejonowego pozwany aeroklub pozostawał, w okresie objętym pozwem, zwykłym członkiem powodowego związku, korzystającym lub niekorzystającym (wedle swojej woli) z uprawnień, przysługujących członkom, a jednocześnie nie wywiązującym się z obowiązku regulowania składek członkowskich, wynikającego ze statutu. Powodowi przysługiwała również droga sądowego dochodzenia od pozwanego nieuiszczonych składek członkowskich. Statut przynależności klubowej (stowarzyszeniowej) jest bowiem rodzajem umowy cywilnoprawnej zawieranej pomiędzy stowarzyszeniem a jego członkami, a także między samymi członkami. Statut (jako umowa pomiędzy stowarzyszeniem a jego członkiem) nakładał na tego członka obowiązki (§ 13), z których jednym z podstawowych jest obowiązek opłacania składek członkowskich w ustalonej przez kongres wysokości. Przystępując do stowarzyszenia i akceptując treść statutu takiego związku członek zobowiązuje się do zapłaty na rzecz takiego związku składek członkowskich w ściśle określonych wysokościach. A to jest już zobowiązaniem materialnym, podlegającym dochodzeniu na drodze sądowej. Odnośnie do wysokości roszczenia Sąd Rejonowy uznał je w przeważającej części. Brak składek pozwanego za okres od grudnia 2013r. do maja 2016 to kwota 3.750 zł (30 m-cy x 125 zł/mc = 3.750 zł). Nadto Sąd przyjął, że – zgodnie z ustawą Prawo o stowarzyszeniach w brzmieniu obowiązującym w okresie objętym pozwem - minimalna liczba członków stowarzyszenia wynosiła 15 osób (zwrot co najmniej 15 członków oznacza minimum 15 osób, a nie 16 jak twierdził powód). Dokonując zatem obliczenia należnej powodowi jednorazowej składki w wysokości 360 zł od każdego zwykłego członka pozwanego stowarzyszenia należało przemnożyć 15 x 360 zł i uzyskać wynik 5.400 zł. O odsetkach orzeczono po myśli art. 481 § 1 k.c., uwzględniając z jednej strony termin płatności

poszczególnych składek członkowskich, wynikający z treści uchwały z 28.09.2013r., a z drugiej – treść żądania pozwu w omawianej materii. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. przyjmując, że powództwo zostało uwzględnione w 96%.

Powyższy wyrok w części uwzględniającej powództwo, tj. w punktach I i III zaskarżył pozwany, zarzucając w apelacji:

1. rażąco naruszenie prawa materialnego mające wpływ na treść orzeczenia, a w szczególności: art. 65 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na błędnej wykładni Statutu Aeroklubu (...) stwierdzające, iż na mocy przedmiotowego Statutu Aeroklub (...), uprawniony jest do dochodzenia nieopłaconych składek członkowskich na drodze postępowania sądowego, w sytuacji, gdy prawidłowa wykładnia zapisów przedmiotowego Statutu z uwzględnieniem celu „umowy” i zgodnego zamiaru stron prowadzi do wniosku, iż jedyną sankcją za niepłacenie składek jest sankcja organizacyjna w postaci wykreślenia z listy członków i nie pociąga ona za sobą sankcji przymusowej egzekucji składek, a co za tym idzie powód nie może domagać się zapłaty nieopłaconych składek na drodze sądowej;

2. rażąco naruszenie prawa procesowego mające wpływ na treść orzeczenia, a w szczególności art. 233 k.p.c. poprzez sprzeczność ustaleń z zebrany materiał dowodowy, przez stwierdzenie, iż Aeroklub (...) nie złożył pisemnej rezygnacji z członkostwa w Aeroklub (...), podczas gdy zgromadzony materiał dowodowy oceniony zgodnie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego świadczy o tym, iż Aeroklub (...) Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Aeroklub (...) z dnia 17 grudnia 2011 roku postanowił zrezygnować z członkostwa w Aeroklubie (...), a tym samym powyższe oświadczenie po podjęciu Uchwały Nr (...)XXXII Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Delegatów Aeroklubu (...) w dniu 28.06.2013 r. - na którym nie uczestniczył delegat Aeroklubu (...), należało rozumieć jako rezygnację z członkostwa zgodnie z zapisem § 14 ust 1 Statutu Aeroklubu (...).

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według złożonego na rozprawie apelacyjnej spisu kosztów.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji wskazując w uzasadnieniu na trafność orzeczenia Sądu Rejonowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że Sąd I instancji prawidłowo i dokładnie przeprowadził postępowanie dowodowe oraz orzekł na podstawie wszystkich zaoferowanych przez strony dowodów, dokonując trafnej ich oceny. Ocena wiarygodności i mocy dowodów została przeprowadzona w granicach przysługującej Sądowi I instancji z mocy art. 233 § 1 k.p.c. swobody osądu.

Ustalenia faktyczne w sprawie poczynione zostały na podstawie wszechstronnej analizy dowodów, których ocena nie wykazała błędów natury faktycznej, czy logicznej, znajdując swoje odzwierciedlenie w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia. Sąd Rejonowy wskazał, jakie fakty uznał za udowodnione, na czym oparł poszczególne ustalenia. Sąd I instancji wskazał również wnioski, jakie wyprowadził z dokonanych ustaleń, opierając na nich swoje merytoryczne rozstrzygnięcie, co zostało zawarte w obszernych, dokładnych i logicznych wywodach uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia.

Ustalenia faktyczne i ich ocenę Sąd Okręgowy przyjął za własne, zwracając uwagę, że nie ma wobec tego potrzeby procesowej przeprowadzania na nowo w uzasadnieniu tego orzeczenia oceny każdego ze zgromadzonych dowodów, a wystarczy odnieść się do tych ustaleń i ocen, które zostały zakwestionowane w apelacji (por. wyroki Sądu Najwyższego z 10 października 1998r., III CKN 650/98, z 4 kwietnia 2003r., III CKN 1217/00, z 27 listopada 2003r., II UK 156/03, z 27 kwietnia 2010r., II PK 312/09 oraz z 9 lutego 2012r., III CSK 179/11).

Nie są trafne w ocenie Sądu Okręgowego podniesione w apelacji zarzuty naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów prawa materialnego i procesowego.

Za niezasadny należało uznać zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy w oparciu o wszechstronną analizę materiału dowodowego, nienaruszającą przepisu art. 233 § 1 k.p.c. Kwestionowanie dokonanej przez sąd oceny dowodów nie może polegać jedynie na zaprezentowaniu własnych, korzystnych dla skarżącego ustaleń stanu faktycznego, dokonanych na podstawie własnej, korzystnej dla skarżącego oceny materiału dowodowego (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2002 r. sygn. II CKN 572/99).

Stwierdzić także należy, iż jeżeli z materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (wyrok Sądu Najwyższego z 27 września 2002 r. sygn. II CKN 817/00).

Apelacja tak wymaganych zarzutów nie przedstawia i nie wykazuje, aby ocena dowodów oraz oparte na niej wnioski były dotknięte powyższymi uchybieniami. Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do zakwestionowania dokonanej przez Sąd pierwszej instancji oceny dowodów.

Za logiczną i uzasadnioną zapisami statutu Aeroklubu (...) należało uznać ocenę Sądu Rejonowego, zgodnie z którą pozwany nie wykazał by zrezygnował z członkostwa w związku. Sytuacje, w których ustaje członkostwo w związku zostały określone w § 14 statutu, który stanowi w punkcie 1., że rezygnacja z członkostwa następuje na piśmie złożonym przez członka związku do zarządu związku. Pozwany nie wykazał by takie pismo zawierające rezygnację zostało złożone przez niego do zarządu związku. Powód zaprzeczył aby doręczono mu uchwałę Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Aeroklubu (...) z 17 grudnia 2011r. (pismo powoda z 27 marca 2017r., k.55). Pozwany nie wykazał aby oświadczenie woli o powyższej treści doszło do powoda w taki sposób, aby mógł zapoznać się z jego treścią. Wnioski dowodowe zgłoszone przez pozwanego na rozprawie apelacyjnej w dniu 16 listopada 2017r. zostały pominięte na podstawie art. 381 k.p.c. jako spóźnione.

Jednocześnie, żadne inne działania lub zaniechania członka związku, nie mogą zgodnie z treścią statutu, prowadzić do ustania członkostwa w związku. W szczególności zatem, nieuczestniczenie przez delegata pozwanego aeroklubu w zgromadzeniu delegatów powodowego aeroklubu nie mogło stanowić oświadczenia o rezygnacji z członkostwa. W tej sytuacji nie było podstaw do przyjęcia, że ocena zgromadzonego przez Sąd Rejonowy materiału dowodowego nastąpiła z naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

Nie ma również podstaw do negowania przyjętego przez Sąd Rejonowy stanowiska, zgodnie z którym powodowi przysługiwała droga sądowa do dochodzenia zapłaty należnych składek, a tym samym za niezasadny należało uznać podniesiony w tym kontekście zarzut naruszenia art. 65 k.c.

Przepis ten odnosi się do zasad wykładni oświadczeń woli i stanowi, że oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. W umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu.

Treść postanowień statutu nie uzasadnia odstąpienia od dokonania ich wykładni na podstawie dyrektyw wskazanych w art. 65 k.c. Takie stanowisko odnoszące się do nie budzących wątpliwości oświadczeń woli prezentowane jest w przeważającej linii orzecznictwa i podziela je również Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie (m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2013 r., II CSK 302/12; z 26 lipca 2012 r., II CSK 9/12; z 14 czerwca 2012 r., I CSK 485/11).

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska pozwanego, że powodowi nie przysługiwała droga sądowa do dochodzenia zaległych składek. Trafnie wskazał Sąd Rejonowy, że zarówno w orzecznictwie, jak i przez strony niniejszej sprawy nie jest kwestionowany pogląd prawny wyrażany w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, że statut czy regulamin przynależności klubowej (stowarzyszeniowej) jest rodzajem umowy cywilnoprawnej zawieranej pomiędzy stowarzyszeniem a jego członkami, a także między samymi członkami. Treść tej umowy jest wskazana w postanowieniach regulaminu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2003r., IV CKN 39/01).

Z cywilnoprawnego charakteru statutu przynależności związkowej wynikają następstwa nie tylko w zakresie źródła odpowiedzialności pozwanego za uiszczenie składek członkowskich, ale przede wszystkim, co było negowane przez stronę pozwaną, w odniesieniu do możliwości dochodzenia tych składek na drodze sądowej. Zgodnie z art. 2 k.p.c. do rozpoznawania spraw cywilnych powołane są bowiem sądy powszechne, o ile sprawy te nie należą do właściwości sądów szczególnych, oraz Sąd Najwyższy. W tej sytuacji prawidłowo przyjął Sąd Rejonowy, iż pozew i sprawa nim poddana podlegała rozpoznaniu w postępowaniu cywilnym. Słusznie przyjął Sąd I instancji, że skoro członek związku przystępując do stowarzyszenia, a więc zawierając pewien rodzaj umowy cywilnoprawnej, zobowiązuje się do zapłaty składek członkowskich w wysokościach wynikających ze statutu lub regulaminu. Zobowiązanie do świadczenia pieniężnego jest zawsze zobowiązaniem materialnym, a skoro źródłem jego powstania jest umowa cywilnoprawna, dochodzonym na drodze sądowej. Okoliczność, że postanowienia statutu nie zawierają zapisu, że powodowi służy droga sądowa do dochodzenia zaległych składek nie pozbawia go tego uprawnienia, podobnie jak członka stowarzyszenia niezasadnie wykluczonego z grona członków tej organizacji prawa poszukiwania ochrony swoich praw na drodze sądowej, także pomimo braku takiego uregulowania w statucie.

Sąd Rejonowy zasadnie również ustalił prawidłową wysokość żądania zgłoszonego w pozwie. Dochodzone przez powoda roszczenie było negowane wprawdzie przez pozwanego co do zasady lecz nie co do wysokości, w związku z tym należało uznać za trafne ostateczne określenie przez Sąd Rejonowy wysokości zobowiązania pozwanego.

Mając zatem na uwadze wskazane wyżej okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w wyroku.

O kosztach procesu za instancję odwoławczą orzeczono na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 99 i art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 4 i § 10 ust 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2016 poz.1667). Pozwany jest stroną przegrywającą sprawę w postępowaniu apelacyjnym i dlatego powinien ponieść koszty procesu, które stanowiła opłata za czynności radcy prawnego przed Sądem II instancji w wysokości 900 zł, poniesione przez powoda.

Dorota Ciejek Bożena Charukiewicz Krystyna Skiepmo